

..... Σ Η Μ Α

Ο.— 'Ακούτε τῇ Λαογραφικῇ βιβλ. Ἐκπομπῇ τοῦ Σταθμοῦ μας " Ποντιακοί 'Αντί-
λαλοι " , ποῦ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Σταθῆς Εὐσταθιά-
δης.— Μουσικὴ διέδουση 'Ηρακλῆ Κοκοζίδη.

.....τὸ σῆμα σβῆνει

Βρισκόμαστε στὸν Αὐγούστο. Ἡ Ποντιακὴ παροιμία μᾶς λέγει, πὼς ὁ μῆνας
αὐτὸς γιατρεύει ὅλους τοὺς πόνους τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Αὐγούστον φέρ' τ' ἄλωνα καὶ λαρὼν ὅλια τὰ πόνια.

Φυσικὰ σὺν ἄλωνόρῃς ποῦ εἶναι, συγκεντρώνει τῇ σοδειᾷ τῆς χρονιάς καὶ
θεραπεύει ἔτσι ὁ γεωργὸς ὅλες τῖς ἀνάγκες του. Εἶναι, τὸ ἄλωνισμα, τὸ τε-
λευταῖο στάδιο τῆς γεωργικῆς δουλειᾶς γιὰ τὸ κυριώτερο, εἰσόδημα, τὸ
στάρι.—Στὰ περασμένα χρόνια, στὰ Ποντιακὰ χωριά, τὸ ἄλωνισμα γινόταν
μὲ ἀναχρονιστικὰ μέσα. Ἄν ὑπῆρχε ὅμως κάποια δυσκολία τότε, τὸ ἄλωνισμ
τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρουσίαζε μιὰ ὁμορφιά ἀνάμεσα στῖς πολλές ἄλλες
τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Ἄς μεταφέρουμε τὸν ἑαυτὸ μας πάνω σὲ κάποιο ἄλωνι
τοῦ χωριοῦ. Ἀστράφτει τὸ περιποιημένο ἄλωνι ἀπὸ καθαριότητα. Γύρω-γύρω
ὄφονται πελώριες θημωνιές. Περιμένουν μὲ θλίψη τὴν ὥρα, ποῦ θὰ τῖς γι-
μίσουν στ' ἄλωνι..... Καὶ φτάνει ἡ ὥρα. Τὰ δεμάτια στρώνονται σὲ σχῆ-
μα κυκλικό, ὕστερα λύνονται καὶ ἀνακατεθονται μὲ κατὰλληλα ἐργαλεῖα.
Δικρόνια σιδερένια καὶ ξύλινα. Γίνεται τὸ κατάστρομαν. Καὶ ἀρχίζει τὸ
ἄλωνισμα μὲ τῖς ξύλινες τουκάνες, κάτω ἀπὸ τῖς ὁποῖες εἶναι μπηγμένα
τὰ κοφτερά κατσάρια, τὰ στουρνάρια πετραδάκια, ὅπου μὲ ὑπομονὴ ὁ νοικι-
κόρης μὲ τὰ καματερά του θὰ γυροφέρνῃ χίλιες φορές, γιὰ νὰ ἄλωνιστοῦν
τὰ στάχυα. Ὁ ἥλιος πνίγει στὴν κάψα του τὴ φύση, ὅμως ὁ ἄλωνιστῆς συ-
νεχίζει τὴ δουλειά του, γιὰ νὰ προφτάσῃ νὰ τελειώσῃ, προτοῦ βασιλέψῃ
ὁ ἥλιος. Ἐχει συντροφιά τὰ ὑπομονετικὰ του βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἓνα τρα-
γοῦδι ἀπαλό.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ.....

Κατὰ διαστήματα τὰ στάχυα ἀνακατεθονται καὶ μὲ κατὰλληλο γόβισμα τὰ
κομμένα πηγαίνουν κάτω καὶ τὰ ὅσπα ἔρχονται πάνω, στὴν ἐπιφάνεια. Ἐχοι-
με τὸ λεγόμενο-κλώσιμον τ' ἄλωνι.—Τὴ δουλειά αὐτὴ τὴν κάνουν ἐπιδέξια

χέρια μέ τά ἐπί τοῦτο ἐργαλεῖα:

- Μὲ τά λεγμετέρα, τρανά καί μικρά, καί στέρια-στέρια, ὅσον κατακόφεται τ' ἄλων', μέ τά ὑψάρια τά ξυλένια.-

Μεγάλη προσοχή νά μή βραχῇ τὸ ἄλωνι. Τὰ στάχυα, ποῦ ρήχνονται γιὰ ἓνα ἄλωνισμα, παίρνουν τὴν ὀνομασία ἄλωνι. Μπορεῖ λοιπὸν ξαφνικὰ νά πιάσῃ βροχή καί τὸ ἄλωνι βρίσκεται στή μέση. Φυσικὰ πρέπει νά μαζευτῇ, νά σκεντρωθῇ κατάλληλα σέ σορὸ καί νά ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τὴ βροχή. Εἶναι ἀδύνατον μιὰ οἰκογένεια μόνη τῆς, νά προλάβῃ νά τὸ μαζέψῃ σέ ἐκτακτὴ ἀνάγκη. Τὴν κρῖσιμη ὥρα θά τρέξουν οἱ γειτόνοι. "Εἴθε ἔχουμε τὴν ἀλληλεγγύη ὑψωμένη σέ ἐννοια ἀνώτερης ἠθικῆς ἀξίας, μέ νόημα βαθύτατα ἀνθρωπιστικό. Στὸ ἄλωνι, ποῦ κινδυνεύει νά βραχῇ, θά τρέξουν αἰόνη καί οἱ τυχόν κακτωμένοι μέ τὸν νοικοκύρη, ποῦ τώρα κινδυνεύει.- "Λοῦστε τὰ λόγια, ποῦ λέγονται ἀπὸ τοὺς κακτωμένους, τὴν ὥρα αὐτῇ:

-Ταβιγμένος πᾶς ἂν εἶμαι, τ' ἄλων' ἂν νεβράεται καί στῆ.-, θά τρέχω σὸ τοπλάεικον, ἁμαρτίαν ἔν νᾶ χᾶται τὸ φωμέν ἂν, κρῖμαν εἶν νᾶ παῖ-
δία τ'.-

"Εἶσι σιέπτεται ὁ Ποντιακὸς λαὸς καί ἔτσι αἰσθάνεται τὴ ζωὴ. Οἱ, θυμοὶ καί οἱ μικροπαρεξηγήσεις ἔχουν προσωρινὸ χαρακτῆρα πάντα. "Ἡ ἀνώτερη σιέψη, ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς, τὰ ἀνθρωπιστικὰ αἰσθήματα, δέν εἶναι ἀποτελέσματα τῆς μόρφωσης. Εἶναι πηγάζες ἀρετῆς τοῦ λαοῦ, ποῦ διαφυλάχτηκαν στήν ψυχὴ του ἀπὸ αἰῶνα σέ αἰῶνα.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μετά τὸ ἄλωνισμα ἔχουμε τὸ λειχνισμα καί Ποντιανά-"Εβόρισμαν - .
Τὸ στάρι εἶναι ἀνακατεμένο μέ τὸ ἄχυρο, μηχανήμα κατάλληλο δέν ὑπάρχει γιὰ νά τὸ ξεχωρίσῃ. Μιλᾷμε βέβαια γιὰ ἐποχὴ παλιὰ. Τί θά γίνῃ λοιπόν; Περιμένει ὁ γεωργὸς τῆς νύχτας τὸ βολικὸ ἀγέρι, ὅπως περιμενοῦν οἱ "Αργοναῦται τὸν οὐρτιο ἄνεμο. Κυρίως στὰ ξημερώματα φυσάει βολικὰ. Τότε δολικὴρῃ ἡ φαιηλιά γύρω ἀπὸ τὸν ἀνάμεικτο σορὸ τοῦ σταριοῦ καί τοῦ ἄχυρου. "Οληνυχτῆς τὸ πετάει μέ τέχνη στὸν ἀέρα, ποῦ φυσᾷ. Τὸ ἄχυρο σὺν ἐλαφρότερο, παρασύρεται, ἐνῶ τὸ στάρι πέφτει κάθετα πρὸς τὰ κάτω. "Εἶσι, μέ ἀλλεπάλληλα -εὐωρίσματα-, πρῶτο χέρι, δεύτερο, τρίτο κτλ., τὸ στάρι χωρίζεται ὁλοτελὸς ἀπὸ τὸ ἄχυρο. Πόσο κουράγιο, καί πόση ὑπομονὴ χρειάζεται. Μὲ ποτᾶμια ἰδρώτα καί μέ χίλιους δυὸ κόπους τὸ φέρνει ὁ

γεωργός στ' ἀμπάρι του. Εἶναι τὸ φῶρι, ποὺ ἐξασφαλίζει ὅχι μόνον γιὰ
τὴν οἰκογένειά του, μὰ καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

* Ἐδῶ τελειώνει τὸ πρόγραμμά μας.

..... Σ Η Μ Α

* Ἀκούσατε τὴ λαογραφικὴ μας ἐμπομπή " Ποντιακοὶ " Ἀντίλαλοι ", ποὺ
γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Κουσικὴ διεύθυνση * Ἡρώλη Κοκορίδη.

..... τὸ σῆμα σβήνει